

Kul Hakkı!..

HASAN PİR

Tarihin her döneminde toplumsal hayatımızı derinden sarsan ve büyük yaralar açan en önemli sosyal problemlerden biri olan “**Kul Hakkı**” konusunda Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu’nun hazırladığı açıklamayı bugün sizlerle paylaşmak istedim.

Umarım yararlı olur.

Kul Hakkı Yemenin Hükmü Nedir? Kul Hakkı Nasıl Ödenir?

(Din İşleri Yüksek Kurulu’nun Açıklamasıdır)

“Hz. Peygamber (s.a.s.), üzerinde kul hakkı bulunan kişilerin, hak sahibi olan mazlumlardan helallik almalarını öğütlemiştir. Bunun yapılmaması durumunda hesap gününde haksızlık yapan kişinin salih amellerinin, haksızlığı ölçüsünde alınarak hak sahibine verileceğini, eğer verilecek salih amel bulunamazsa o zaman da mazlumun günahlarının zâlime yükleneceğini belirtir (Buhârî, Mezâlim, 10). Yine Peygamberimiz (s.a.s.), imkânı olduğu halde zamanı gelmiş bir borcu ödemeyenlerin kul hakkını ihlal ettiğini şöyle ifade eder: “Ödeme gücü olan zengin kişinin, ödemeyi ertelemesi zulümdür.” (Buhârî, Havâle, 1) Görüldüğü üzere kul hakkı, kişinin Cennet ya da Cehennem’e gidişinde önemli ölçüde belirleyici bir rol oynamaktadır. Allah’ın huzuruna kul hakkı ile çıkmanın, çok ağır bir vebâli vardır. Çünkü böyle bir günahın Allah tarafından bağışlanması, hak sahibinin affetmesi şartına bağlanmıştır. Hak sahibi, hakkını almadıkça veya bu hakkından vazgeçmedikçe, Allah kul hakkı yiyenin bu günahını affetmemektedir. Çünkü ilâhî adalet, bunu gerektirir. Veda hutbesinde Resûlullah (s.a.s.), “Ey insanlar, sizin canlarınız, mallarınız, ırz ve namuslarınız, Rabbinize kavuşuncaya kadar birbirinize haramdır (dokunulmazdır).” (Buhârî, Hacc, 132) buyurmuştur.

Buna göre, gasp, hırsızlık veya izinsiz alma gibi yollarla elde edilen haram para veya mal, sahipleri biliniyor ise kendilerine yahut mirasçılarına, bilinmiyor ise fakirlere veya hayır kurumlarına onların namına sadaka olarak verilmelidir. Ayrıca, yapılan bu kusurlardan dolayı da Allah’tan af ve mağfiret dilenmelidir.

Mal ya da darp gibi şeylerle ilgili olmayan gıybet, bühtan gibi hak ihlallerinde en doğrusu, hak sahibine durumu anlatıp helalleşmek olmakla beraber, her zaman bu şartı yerine getirmek mümkün olmadığından ya da insanlar bundan çekindiklerinden, kendi adına tövbe edip, hak sahibi namına da istiğfar etmek, dua etmek ya da hayır hasenat yaparak sevabını ona bağışlamak, bu tür hak ihlallerine keffaret olur (İbn Teymiyye, el-Fetâva’l-Kübrâ, I, 113).”

(Kaynak: Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu)